

Älä koske piikkiruunuun!

Tälle meritähtilajille (Crown-of-Thorns, *Acanthaster planci*) ei turhaan ole annettu kuvaavaa nimeään. Jos varoituksista huolimatta satut koskettamaan sitä, hakeudu viipymättä sairaalaan. Pikainen lääketieteellinen apu on tällöin tarpeen, ja viivyttely vain pahentaa tilannetta.

On kaunis aurinkoinen päivä ja Nelly*, joka on sukelluskouluttaja, lähtee neljän kokeneen sukeltajan kanssa sukellukselle mahtavaa vallia pitkin lähelle sukelluskeskusta. Sukelluskeskus sijaitsee eräällä hyvin kaukaisella trooppisella saarella **Kaakkois-Sulawesissa Indonesiassa**. Sukellus sujuu mukavasti ilman virtauksia ja on rentouttava kokemus. Kaikki menee hyvin melkein sukelluksen loppuun asti, jolloin Nelly osuu vahingossa **piikkiruunuun** oikean käden etusormellaan kääntyessään ympäri antamaan merkin sukeltajille, jotta nämä jatkaisivat ylös turvapysähdyksen jälkeen. Kolme myrkyllistä piikkiä pistää häntä syvälle. Aluksella hän poistaa piikit ja puhdistaa kätensä laittamalla sen kuumaan veteen sekä desinfioi haavan lopuksi Betadinella. Kipu on sietämätön. Seuraavana päivänä sormi on huonommassa kunnossa ja turvonnut, huolimatta edellisen päivän ensiavusta. Koska saari on hyvin syrjäinen, siellä ei ole lääkäreitä. Nelly ei kuitenkaan soita heti DANille, vaan ottaa ibuprofeenia yrittäen näin itse hoitaa vammaansa. Yöllä hän päättää aloittaa penisilliiniä muistuttavan antibiootin ottamisen, koska **sormi muuttuu yhä huonommaksi**. Olosuhteet huomioon ottaen Nelly on kuitenkin melko hyvässä kunnossa; hänellä ei esiinny pahoinvointia eikä oksentelua, hänen haavansa ovat pieniä, ja niitä esiintyy vain puolikkaalla alueella etusormesta. Turvotusta on kädessä lähellä pistoaluetta.

Sormi on kuitenkin vielä turvonneempi seuraavana päivänä, sillä antibiootti ei kykene vaikuttamaan tehokkaasti tässä vaiheessa. Eräs vieraiden joukossa oleva amerikkalainen kirurgi on sitä mieltä, että Nellyn on lennettävä Balille saadakseen kunnollista lääketieteellistä hoitoa vammaansa, jos sormi ei tule paremmaksi seuraavan 24 tunnin sisällä. Ei ole kuitenkaan yksinkertaista järjestää nopeaa lähtöä saarelta. Lentokoneet lentävät sinne ja pois sieltä vain kerran viikossa. Nellyllä on kuitenkin onnea matkassaan, sillä vain kolmen päivän päästä onnettomuudesta eräs kone on lähdössä Balille. **Nelly ottaa nyt yhteyttä DAN Europeen ja nousee ilmaan sen jälkeen kun on saanut lupauksen siitä, että hänen matkansa sairaanhoitokulunsa korvataan.**

Saavuttuaan Balille Nelly käy kansainvälisessä sairaalassa* Denpasarissa. Siellä diagnosoiksi tulee sekundaari-infektio johtuen kontaktista merieläimeen, ja hoidoksi määrätään lisää antibiootteja (klindamysiini) ja suuri joukko kipulääkkeitä.

Seuraavan kahden viikon ajan Nellyn on pysyteltävä Balilla poliklinikkapotilaana sekä käytävä sairaalassa monta kertaa. Sekundaari-infektion seurauksena hänelle on kehittynyt paise, joka täytyy avata ja suorittaa sitä koskevat laboratoriotutkimukset. Antibiooteista huolimatta sormi ei lähde paranemaan. Röntgenkuvauksessa lopulta paljastuu, että käden pehmytkudoksessa on yhä jäljellä piikkien osia syvälle painuneena. Seuraavien neljän päivän aikana sormi avataan kahdesti, ja lääkkeeksi määrätään edelleen lisää antibiootteja ja kipulääkkeitä. Nelly ei siis voi edelleenkään lentää takaisin Sulawesille, vaan hänen täytyy palata takaisin sairaalaan saadakseen pikaista hoitoa sormelleen.

Lopulta, kolme viikkoa myöhemmin, lääkäri näyttää vihreää valoa ja Nelly saattaa palata takaisin pienelle saarelle, sukelluksen pariin.

Kuukautta myöhemmin Nellyllä on jälleen käynti Balilla sairaalassa, jolloin halutaan tarkastaa haavan puhtaus. Tilanne on nyt huonompi: hänen sormensa on tällöin edelleen jäykkä, punainen ja turvonnut, ja siinä tuntuu sykkivää kipua. Haavan kunto oli huonontunut, kun hän oli palannut takaisin lomakeskukseen ja sukeltamaan. Nelly oli sivellyt siihen jatkuvasti antibioottivoidetta, ja itse asiassa kaksi haavaa kolmesta

on jo parantunut, mutta kolmas tuottaa edelleen ongelmia. Sormen liikeradat ovat rajoittuneita, ja siinä on tunnottomuutta. Haavassa ei kuitenkaan onneksi ole märkää. Sairaalan kirurgin täytyy tarkistaa, onko kudoksessa vielä jokin vieras esine. Uusi röntgenkuva paljastaa, että Nellyn sormen pehmytkudoksessa on vieläkin jäljellä vierasta ainesta, joka aiheuttaa turvotusta ja jatkuvaa tulehdusta.

Niinpä Nelly joutuu viipymään toiset 14 päivää poliklinikkapotilaana Denpasarissa. Ortopedi avaa jälleen haavan. Onneksi sormesta ei kuitenkaan löydy osteomyeliittiä eli luutulehdusta, mutta kaiken kaikkiaan aikaa tähän kaikkeen on kulunut jo melkein kaksi kuukautta. Syynä siis kolme pientä piikkiä.

Viisi kuukautta myöhemmin Italiassa on jälleen alkamassa yksi uusi kiireinen työpäivä DAN Europen palveluohjaajan Julia S:n* elämässä. Hän aloittelee juuri sähköpostinsa lukemista. Samaan aikaan Thaimaan länsirannikolla sijaitsevalla pienellä, kauniilla saarella, joka on oikea sukellusparatiisi, suomalainen sukelluskouluttaja Tessa* on pulassa. Sukeltaessaan hän kääntyi ympäri, jolloin koko hänen käsivartensa osui vahingossa piikkikruunuun. Tällöin käsi alkoi vuotaa runsaasti verta. Hetken päästä se muuttui tunnottomaksi, samalla kun kipu yltyi todella kovaksi. Tessa alkoi myös voida pahoin muutaman minuutin sisällä tapahtumasta. Noustuaan alukselle hän laittoi käden ja kyynärvarren kuumaan veteen tunniksi. Käsi oli kuitenkin edelleen turvonnut, ja iho oli laikukas kyynärpäähän asti. Päästyään maihin Tessa hakeutui hoitoon paikalliselle klinikalle. **Lääkäri määräsi hänelle antibiootteja, mutta ei ollut ollenkaan perillä siitä, mikä piikkikruunu on.** Tessaa hoidettiin sen mukaan kuin hän olisi koskenut merisiiliin.

Myöhemmin, palattuaan lomakeskukseen, Tessa päätti lähettää sähköpostia vammastaan DAN Europelle,

ja Julia vastaanottaa tämän viestin. Kun hän lukee kohdan "piikkikruunun pistämä", hänelle muistuu heti mieleen Nellyn tapaus ja hän on välittömästi hyvin valppaana. Hän nappaa puhelimensa ja soittaa Tessalle tarkastaakseen tämän senhetkisen tilan. Tessan ääni on puhelimesta hyvin heikko, ja hän ei kykene olemaan edes kunnolla valveilla. Julia saa sen vaikutelman, että Tessa saattaa menettää tajuntansa, ja hän kehottaa tätä hakeutumaan viipymättä asiantuntevan lääkärin hoitoon Phuketissa. Julia muistaa Nellyn tapauksen ja on tietoinen siitä, että Tessan vamma on paljon laajempi, joten hän ymmärtää, että nyt on toimittava nopeasti. Tämän kaltaisissa hätätilanteissa hän tavallisesti soittaa lääkärille, huolimatta siitä, onko päivä vai yö, sunnuntai vai joulukuu. Puhelu ohjautuu tällä kertaa Alessandro Marronille, joka on DAN Euroopan puheenjohtaja, toimitusjohtaja ja ylilääkäri. Hän on yksi kokeneimmista sukelluslääketieteen asiantuntijoista maailmassa. Professori Marroni antaa Julialle heti valtuudet järjestää Tessan evakuointi mahdollisimman pian. Hän on huolissaan siitä, että Tessa saattaa saada anafylaktisen sokin, joka on henkeä uhkaava allerginen reaktio ja jonka korallimeritähden myrky saattaa aiheuttaa.

Samaan aikaan kuitenkin Thaimaassa Tessan ystävät vievät hänet toisen lääkärin luokse läheiselle, niin kutsutulle ykkösluokan klinikalle. Koko edellinen yö on ollut pelkkää painajaisunta, sillä Tessan kivut ovat lisääntyneet ja hän on oksentanut ja voinut pahoin. Lisäksi hänen päätään on särkenyt ja hän on ollut hyvin unelias. Valitettavasti tämäkään lääkäri ei tunne piikkikruunua, mutta hän etsii siitä tietoa Googlen avulla. Tessalle määrätään uusi antibiootti, joka tällä kertaa annostellaan suonensisäisesti. Hänen tulee muutaman seuraavan päivän aikana käydä klinikalla saamassa tätä samaan antibioottia suoraan suoneen. Tässä vaiheessa ei hänellä itse asiassa ole enää aikaa eikä vaihtoehtoja jäljellä.

Samaan aikaan DAN Euroopan toimistoissa puhelinlinjat ovat kuumana Italian ja Thaimaan välillä. Tessan evakuointia järjestellään... Vielä puuttuu kuitenkin yksi tärkeä tieto, eli tieto siitä, mikä on Tessan tämänhetkisen olinpaikan osoite. Jos ambulanssi ei löydä tyttöä, evakuointitehtävä jää suorittamatta, jolloin Tessaa ei ehkä voida pelastaa...

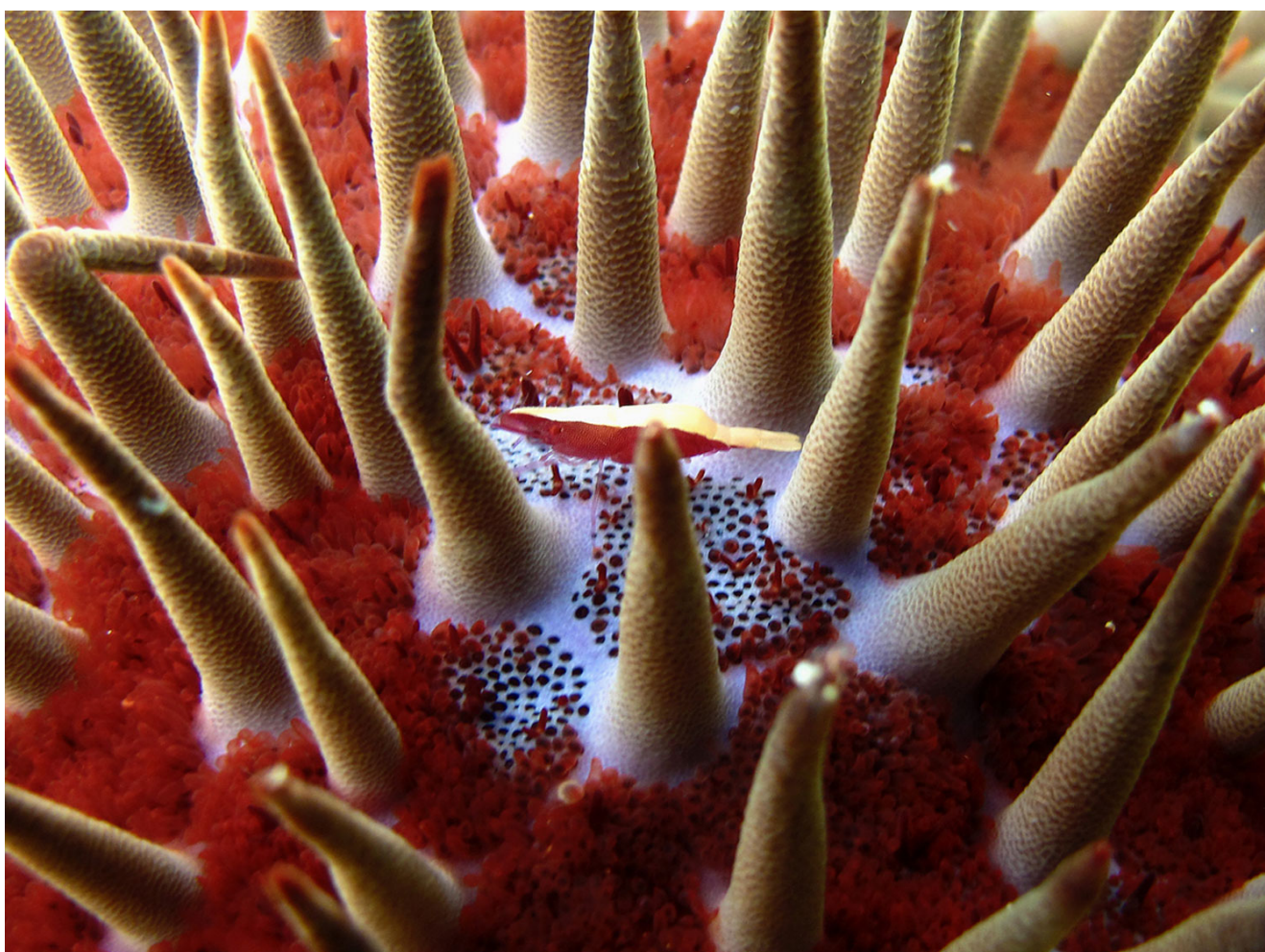
Onneksi kuitenkin kaikki sujuu hyvin tällä kertaa, ja Tessa herää kansainvälisen sairaalan sängyssä Phuketissa teho-osastolla. DAN Europe suoritti evakuoinnin, jonka järjesti kaksi tehtävästään hyvin perillä olevaa henkilöä, Julia ja tohtori Marroni. He hoitivat työnsä mallikelpoisesti, joten kaikki asianosaiset saattoivat herätä turvallisesti tähän uuteen aamuun.

Ambulanssi siis saapui edellisenä iltana, ja Tessa laitettiin heti suonensisäiseen tiputukseen ja vietiin sairaanhoitajan saattamana Phuketissa sijaitsevaan sairaalaan. Kaikki siellä annettava lääketieteellinen hoito kuului DANin korvauksen piiriin.

Sairaalassa Tessa sai kaiken mahdollisen tarvittavan hoidon, sillä hänellä oli vakavia oireita: pahoinvointia, oksentelua, uneliaisuutta ja kuumetta. Vasen käsi ja ranne olivat turvoksissa. Hän kärsi kovasta kivusta, ja hänen käsivartensa, kämmensä ja sormensa olivat halvaantuneet. Havaittavissa oli imusuonitulehdus (lymfangiitti) sekä vasemman kainalon imusolmuketulehdus (lymfadeniitti). Nämä ovat merkkejä siitä, että immuunijärjestelmä on melkoisen työllistetty. Kirurgi aukaisi haavat ja poisti kaikki piikit. Tessalla oli vahva lääkitys, ja suonensisäisesti annosteltiin deksametasonia ja klindamysiiniä joka kahdeksan tunti. Koska hän oli menettänyt paljon nestettä, hänet laitettiin myös tiputukseen nesteen korvaamista varten. Jonkin ajan kuluttua hän kykeni jälleen liikuttamaan sormiaan.

Kun Tessa kotiutettiin sairaalasta kuuden päivän kuluttua onnettomuudesta, käsi tuntui yhä tunnottomalta, mutta hän voi muutoin jälleen hyvin. Lopullinen lasku viiden päivän osastohoidosta oli 6 000 euroa. Ajatella, millaiset kulut pieni meritähti voi aiheuttaa! Vielä paria kuukautta myöhemmin Tessan kädessä on tunnottomuutta, ja niinkin myöhään kuin viiden kuukauden kuluttua onnettomuudesta kahdesta sormesta puuttuu tunto. Paraneminen on pitkä prosessi.

Tessan yhdeksän sivun pituinen potilaskertomus sekä erilaisten lääkkeiden pitkä lista ovat osoituksena siitä, että phuketilaisessa sairaalassa häntä hoidettiin todella hyvin. Taas saimme lisää näyttöä siitä, että DAN Europen kansainvälinen lääketieteellisen avun verkosto toimii erinomaisesti erilaisissa hätätilanteissa. Tämän avustusverkon perustajat ja sen ylläpitäjät, kaikki DAN Europen toiminnassa mukana olevat, pyrkivät aina tekemään parhaansa joka tilanteessa. Palveluohjaajamme Julia on yksi heistä. Hän puhuu useita kieliä, on itse pätevä sukelluskouluttaja ja on matkustellut maailman valtamerillä Kaakkois-Aasian ympäristössä monia kertoja elämässään. Tarvitaan sellaisia ihmisiä kuin tohtori Marroni ja Julia, jotta asioihin saadaan muutosta aikaan ja niiden hoito etenee, jopa välimatkan päästäkin. Hätätilanteissa, joissa päätöksiä täytyy tehdä nopeasti, hyvä arviointikyky ja kokemus ovat ratkaisevia tekijöitä tilanteiden tehokkaan hoitamisen kannalta. Näiden ihmisten toiminnan ansiosta Tessakin säästyi lisäkivuilta, tarpeettomalta pitkittyneeltä kärsimykseltä ja terveydentilaa heikentävältä, hengenvaaralliselta sairaudelta. Tällä tavoin he haluavat toimia kaikissa muissakin pikaista apua vaativissa tapauksissa.

Tieto-osio 1: Opittavaa näistä tapauksista

Aseta terveytesi aina ensimmäiselle sijalle. Suhtaudu vakavasti asiaan, jos joudut kosketuksiin piikkikruunun eli korallimeritähden kanssa. Hae silloin apua välittömästi, sillä muutoin tilasi saattaa heikentyä, etkä ehkä enää ole kykenevä hakeutumaan asiantuntevaan sairaalaan omin voimin. Piikkien poistaminen on välttämätöntä, ja piikit voidaan paikallistaa vain ultraäänellä tai röntgenkuvan avulla. Haavoittunut kohta turpoo nopeasti. Tarpeetonta sanoakaan, että sukeltaminen tulee aina lopettaa tämänkaltaisen vamman ollessa kyseessä.

Itsehoidon mahdollisuudet ovat rajalliset, kun kyseessä on piikkikruunun aiheuttama vamma. Nämä vammat vaativat kirurgista toimenpidettä. Aina! Piikit katkeavat helposti ja tarttuvat kiinni kudokseen

vapauttaen myrkkyyä. Tulehdustila on jatkuva, koska elimistö yrittää päästä eroon vierasesineestä ja taistelee samalla myrkkyyä vastaan. Nellyn tarina osoittaa, että haava ei pääse paranemaan niin kauan kuin vierasesine (täynnä myrkkyyä) on yhä kudoksen sisällä. Tessan tapaus puolestaan osoittaa, että nopealla ja asianmukaisella lääketieteellisellä hoidolla voidaan kärsimystä lyhentää tehokkaasti.

Tieto-osio 2: Acanthaster planci

Piikkikruunu eli korallimeritähti. Muut englanninkieliset nimet: Sea Star tai Venomous Starfish. Ulkonäöltään eläin on melko pelottava, sillä se on täynnä noin 6 cm pitkiä ja teräviä piikkejä, jotka ovat täynnä myrkkyyä. Lisäksi sillä on 6 - 23 lonkeroa, ja sen halkaisija on keskimäärin 40 - 60 cm. Se on väriltään pääasiassa punainen, ja tätä väriä voidaan pitää varoitussignaalina sen myrkyllisyydestä. Eläimellä on tehokas puolustusjärjestelmä, jonka ansiosta se on vaikuttava selviytyjä, eikä sillä ole oikeastaan ollenkaan omia, sitä saalistavia vihollisia. Tätä meritähteä esiintyy juuri niillä alueilla, missä on kauneimmat sukelluspaikat, koko Indopasifisen merialueen trooppisilla vyöhykkeillä (Filippiinit, Indonesia, Iso valliriutta Australiassa). Tämän lisäksi sitä tavataan myös Punaisellamerellä ja Keski-Amerikan rannikkoalueilla, erityisesti alueilla, joilla on koralliriuttoja. Muista varoa tätä meritähteä, sillä sen kanssa kosketuksiin joutuminen on merkittävä uhka terveydellesi. Ennaltaehkäisy on paras keino tämän eläimen suhteen. Voit suojata itsesi pukeutumalla kenkiin ja/tai saappaisiin, käsineisiin sekä muihin suojavaatteisiin (esim. valmistettu hyvin vahvasta neopreenista).

Tieto-osio 3: Piikkikruunun aiheuttaman vamman hoito

Kortisonia (voiteena) voi mahdollisesti käyttää ensiapuna itsehoidossa, jolloin se lievittää piikkikruunun piikkien aiheuttaman kosketushottuman oireita.

Antibiootit ja kortisoni eivät kuitenkaan auta haavaa paranemaan kunnolla niin kauan kuin myrkyllisiä piikkien osia on vielä sisällä kudoksessa. Haava tulee ensin puhdistaa kunnolla piikeistä ja desinfioida se, ja vasta sen jälkeen on sopivista antibiooteista ja kortisonihoidosta hyötyä paranemisprosessissa.

* Nimiä on muutettu

Tutustu lähemmin [DAN Europen harjoituskursseihin](#), joihin sisältyy esimerkiksi kurssi DMT (Diver Medical Technician) ja kurssi HMLI (Hazardous Marine Life Injuries). Tutustu myös ensiaputuotteisiin [verkkokaupassamme](#), tarjolla esimerkiksi ensiapupakkaukset/-laukut/-reput, joista eri kokoja saatavilla, sekä paljon muuta.